

هوالشافی

دانشکده داروسازی و علوم داروئی

گروه داروسازی بالینی و خدمات داروئی

سرفصلنامه درس فارماکوتراپی (۳)

برای دانشجویان مقطع دکترای حرفه‌ای رشته داروسازی

شناسنامه درس :

نام درس: فارماکوتراپی ۳	شماره درس: ۳۱۸۴۱۷	دانشکده: داروسازی و علوم داروئی	دانشجویان ترم، رشته: نهم، دکترای حرفه‌ای داروسازی
پیش نیاز: فیزیولوژی ۲، فارماکولوژی ۲، فارماکوتراپی ۱	گروه آموزشی: داروسازی بالینی و خدمات داروئی	محل و زمان برگزاری: دوشنبه‌ها ۱۰-۱۲ (هدایتی)	چهارشنبه‌ها ۸-۱۰ (هدایتی)
نوع درس: ۳ واحد نظری (۴ ساعت در هفته)	نیمسال: اول سال ۹۵-۹۶	مدت زمان: ۶۰ ساعت (در طی ۱۵ هفته)	زمان مراجعه دانشجویان: پس از کلاس درس به مدت نیم ساعت
مسئول درس: دکتر مقدس، شماره تماس دفتر: ۰۳۱۳۷۹۲۷۰۷۴	Email: moghaddas@pharm.mui.ac.ir		

مدربین: دکتر بدری، دکتر زرگرزاده، دکتر سبزوئی، دکتر سلطانی، دکتر موسوی، دکتر فرسائی، دکتر علامه، دکتر مقدس

دیدگاه:

در دهه گذشته نقش داروسازان در ارزیابی و مشاوره درمانی اهمیت روزافزونی یافته است. در این راستا تربیت داروسازان دارای مهارت‌های بالینی در حد استانداردهای جهانی موجود برای حائزین درجه دکترای حرفه‌ای داروسازی (Pharm.D) اهمیتی درخور توجه پیدا نموده است. در حقیقت مفهوم دکتر داروساز چه از جنبه مفهوم علمی و چه از نظر عامه مردم، مفهومی بالینی است که از هر دو جهت توانمندی درک موقعیت‌های بالینی بیماران را چه در داروخانه، چه در مراکز بهداشتی درمانی و حتی در صنعت داروسازی طلب می‌نماید. آموزش مبانی پاتوفیزیولوژی و درمان‌شناسی بیماری‌ها به عنوان پایه انتقال مهارت‌های بالینی داروسازی در نظر گرفته می‌شود. از آنجائی که دانشجویان این رشته در این درس برای اولین بار به صورت رسمی با اصول بیماری‌شناسی آشنا می‌گردند و دانسته‌های قبلی آنها - که از اجزای لاینفک آموزش برای دکترای داروسازی می‌باشند - به صورت خاص بر فلسفه تدریس بالینی پایه‌ریزی نشده‌اند، تدریس این درس علیرغم اهمیت خاص کاربردی آن، ظرافت‌های خاص خود را می‌طلبد. درک صحیح از علت‌شناسی (اتیولوژی)، همه‌گیری‌شناسی (اپیدمیولوژی) و سیر بیماری‌ها لازمه اصلی نظارت صحیح بر درمان می‌باشد. با نگاهی دقیق به سرفصل‌های دروس غیر اختیاری دوره دکترای داروسازی به سهولت این نکته دریافت می‌شود که مجموع سه درس "فارماکوتراپی ۱ الی ۳" تنها فرصت مواجهه دانشجویان با مفاهیم عمیق پاتوفیزیولوژی بوده و در مقابل، وی در تمام دوره فعالیت‌های حرفه‌ای خود در داروخانه، صنعت داروسازی و یا مراکز بهداشتی درمانی باید بر این معلومات تکیه نماید. اگرچه حضور در کلاس‌های سه درس ۳ واحدی (فارماکوتراپی ۱ الی ۳) نیز جهت نیل به این مهم کافی نمی‌باشد، لیکن به نظر می‌رسد که تأکید هرچه بیشتر بر ارتقای کیفیت تعلیم و تعلم در این کلاس تضمین‌کننده واقعی کیفیت ارائه خدمات بالینی و جامعه‌نگر (Community-oriented) توسط دانش‌آموختگان این رشته است.

منابع درسی اصلی مطالعه دانشجویان:

1. Koda-Kimble MA, et al; *Applied Therapeutics: The Clinical Use of Drugs*; 10th ed., Lippincott, 2013
2. Dipiro JT, et al; *Pharmacotherapy: A Pathophysiologic Approach*; 8th ed., McGraw Hill, 2014
3. Chisholm-Burns MA. et al; *Pharmacotherapy: Principles & Practice*; McGraw Hill, 2008
4. Up to date, electronic clinical resource, www.uptodate.com, 2015-2016

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان دوره دکترای عمومی داروسازی با پاتوفیزیولوژی بیماری‌های شایع (مطابق با سرفصل آموزشی درس) و طرح اصول درمان‌شناسی آنها

❖ نحوه تدریس برنامه ریزی شده (تدریس بر اساس کیس بالینی) برای این دوره برای اولین بار به صورت هماهنگ شده با کلیه اعضای گروه:

با در نظر گرفتن و تمرکز بر رویکرد بالینی در آموزش و اهمیت استفاده از مطالب تدریس شده به صورت کاربردی:
در این ترم پیش رو، کلیه تدریس‌های اساتید گرامی در شروع هر جلسه با ذکر یک مثال بالینی و جلب توجه دانشجویان به یک مثال مشابه عملی آغاز گردد. حتی امکان در کلیه جلسات مربوطه این روند تدریس بر اساس کیس بالینی در نظر گرفته شده و اجرا گردد.
بهتر است اساتید حتی امکان برای پیش برد مطالب در کلاس با بحث بر روی کیس اولیه مثال زده شده پیش رفته و در انتهای کلاس یک کیس بالینی از ابتدای مراجعه و شکایت اصلی تا بررسی نظایرات بالینی بیماری، چگونگی تشخیص، درمان و پایش بیمار مورد بحث و آنالیز قرار گرفته شود.
✓ لازم به ذکر است که استاد تدریس‌کننده محترم می‌تواند با احترام گذاشتن به هدف آموزشی این دوره که همانا کاربردی کردن مطالب برای دانشجویان می‌باشد، به هر نحوی که ایشان صلاح می‌دانند تدریس می‌تواند انجام دهند.

در انتهای هر جلسه از کلاس دانشجویان باید:

۱. اپیدمیولوژی مربوط به بیماری را بدانند.
۲. بتوانند مکانیسم ایجاد بیماری را توضیح دهند.
۳. بتوانند علائم و نشانه‌های بیماری مورد نظر را نام ببرند.
۴. داروهای مورد مصرف در درمان بیماری و روش استفاده از آنها را بدانند.
۵. بتوانند پروتکل درمانی بیماری مورد نظر را توضیح دهند.
۶. بتوانند میزان اثربخشی پروتکل درمانی تجویز شده برای بیمار را ارزیابی کنند.

۷. بتواند با یادگیری مطالب به صورت کاربری، روند تشخیص و درمان بیماری را بر روی کیس بالینی (فرضی یا واقعی) تحلیل کند.

➤ نحوه ارزشیابی دانشجو: (مطالعه دقیق این قسمت به دانشجویان عزیز اکیداً توصیه می‌شود!)

۱. در جلسات تعیین شده در برنامه درسی، بنابر نظر اساتید محترم گروه ممکن است از مطالب درسی جلسات قبل کویز کتبی اخذ می‌گردد که میزان این فعالیت درسی دانشجویان در ارزشیابی نهائی آنان منظور خواهد شد.
۲. در هر جلسه حضور و غیاب انجام شده و در خصوص غیبت کلاسی مطابق با " بند ۳ صورتجلسه شورای آموزشی دانشگاه به تاریخ ۱۳۹۰/۴/۲۸ در خصوص حضور و غیاب دانشجویان " عمل خواهد شد (این صورتجلسه جهت اطلاع دانشجویان در تابلو اعلانات آموزش دانشکده نصب شده و در انتهای این سرفصلنامه نیز ضمیمه شده است).
۳. دیرآمدگی (ورود به کلاس درس پس از ساعت مقرر شروع کلاس و به هر دلیل) و یا بر هم زدن نظم کلاس با کسر نمره از نمره نهائی همراه خواهد بود.
۴. ضمناً از کلیه عزیزان صمیمانه درخواست می‌شود که در حین کلاس با رعایت نظم و انضباط در برگزاری هر چه بهتر کلاس همکاری نموده و در عین حال عدم رعایت این نکته در ارزشیابی نهائی آنان به نحو مؤثری لحاظ خواهد شد.
۵. تاریخ امتحان میان‌ترم بر اساس مشاوره با نماینده محترم کلاس تعیین شده است (در برنامه دروس مشخص شده است) و پس از تأیید آموزش دانشکده داروسازی، غیر قابل تغییر می‌باشد. این امتحان مجموعاً ۸ نمره از نمره نهائی درس فارماکوتراپی (۳) را شامل خواهد شد.
* سؤالات امتحانی به صورت چهار گزینه‌ای و/یا پاسخ کوتاه، صحیح/غلط و غیره طراحی می‌گردد.
۶. کلیه مقالات و مطالب کمک آموزشی که در کلاس معرفی شده و یا در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد جزء سرفصل‌های درسی بوده و در امتحانات از آن مطالب نیز استفاده خواهد شد. لذا به عزیزان دانشجو اکیداً توصیه می‌گردد که جهت درک صحیح و کامل مطالب علاوه بر توجه به توضیحات کلاسی استاد درس (که صرفاً جهت آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم اساسی است)، با مدیریت بر زمان در طول نیم‌سال تحصیلی از مطالب منابع معرفی شده بهره‌مند گردند.
- * همچنین، مطالبی که در کلاس درس از منابع درسی اصلی جهت دانشجویان معرفی شده و به دلیل محدودیت زمانی مورد بحث شفاهی قرار نمی‌گیرند، عیناً جزء مطالب درسی بوده و دانشجویان محترم موظف به مطالعه کامل آنها هستند.
۷. امتحان نهائی به صورت کتبی و بر اساس اهداف مشروح فوق‌الذکر، در زمان بندی اعلام شده از طرف اداره آموزش دانشکده انجام خواهد شد. این امتحان مجموعاً ۱۲ نمره از نمره نهائی درس فارماکوتراپی (۳) را شامل خواهد شد.
* سؤالات امتحانی به صورت چهار گزینه‌ای و/یا پاسخ کوتاه، صحیح/غلط و غیره طراحی می‌گردد.

دانشجوی گرامی: کلیه ملاحظات، تغییرات احتمالی برنامه و اعلانات مربوط به این درس در تابلو اعلانات گروه داروسازی بالینی درج می‌شود که ملاحظه آنها اکیداً توصیه می‌گردد. درج این موارد در تابلو اعلانات گروه داروسازی بالینی به منزله اطلاع‌رسانی به کلیه دانشجویان تلقی شده و پس از آن اعتراض در خصوص عدم آگاهی از مطالب درج شده، پذیرفته نیست.

بند ۳ صورتجلسه شورای آموزشی دانشگاه به تاریخ ۱۳۹۰/۴/۲۸ در خصوص حضور و غیاب دانشجویان

- بند ۳: موضوع نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس درس مطرح و ضمن تأکید بر رعایت موارد ذکر شده در آئین‌نامه آموزشی، مقرر شد:
- الف) غیبت در جلسات درس تا سقف یک جلسه غیبت در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی پزشکی معتبر و تأیید شده و با تشخیص معاون محترم آموزشی دانشکده مربوطه مجاز شناخته شود.
- ب) نحوه برخورد با غیبت غیرموجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از ۴/۱۷ (چهار هفدهم) به شرح زیر می‌باشد:
- یک جلسه غیبت غیر موجه: کسر ۰/۵ نمره (بر اساس مصوبه شورای گروه داروسازی بالینی)
  - دو جلسه غیبت غیر موجه: کسر ۱ نمره
  - سه جلسه غیبت غیر موجه: کسر ۲/۲۵ نمره
  - چهار جلسه غیبت غیر موجه: کسر ۴ نمره
- ج) استاد مکلف به حضور و غیاب در تمامی جلسات درس و تحویل لیست حضور و غیاب به آموزش دانشکده می‌باشد.

بارم امتحانی فارماکوتراپی (۳)

امتحان	بارم	مطالب امتحانی
میان ترم	۸ نمره	جلسات ۱ تا ۱۴
پایان ترم	۱۲ نمره	جلسات ۱ تا ۱۴
		جلسات ۱۵ تا ۳۰

➤ دانشجویان عزیز، لطفاً به موارد زیر توجه فرمایید:

در هیچ شرایطی امکان برگزاری امتحان مجدد وجود ندارد.

عناوین و برنامه ارائه کلاس‌های درس فارماکوتراپی (۳)

مدرس	موضوع	ساعت	تاریخ	روز	
	تعطیل رسمی		۹۵/۶/۲۲	دوشنبه	
دکتر مقدس	کلیات شیمی درمانی	۸-۱۰	۹۵/۶/۲۴	چهارشنبه	۱
دکتر بدری	سرطان‌های غیرخونی (۱)	۱۰-۱۲	۹۵/۶/۲۹	دوشنبه	۲
دکتر مقدس	سرطان‌های غیرخونی (۲)	۸-۱۰	۹۵/۶/۳۱	چهارشنبه	۳
دکتر مقدس	سرطان‌های خونی (۱)	۱۰-۱۲	۹۵/۷/۵	دوشنبه	۴
دکتر مقدس	سرطان‌های خونی (۲)	۸-۱۰	۹۵/۷/۷	چهارشنبه	۵
دکتر فرسائی	پیوند مغز استخوان	۱۰-۱۲	۹۵/۷/۱۲	دوشنبه	۶
دکتر بدری	اصول دارودرمانی در دوران بارداری	۸-۱۰	۹۵/۷/۱۴	چهارشنبه	۷
دکتر بدری	اصول دارودرمانی در دوران شیردهی	۱۰-۱۲	۹۵/۷/۱۹	دوشنبه	۸
	تعطیل رسمی		۹۵/۷/۲۱	چهارشنبه	
دکتر بدری	مصرف داروهای ضد بارداری (۱)	۱۰-۱۲	۹۵/۷/۲۶	دوشنبه	۹
دکتر بدری	مصرف داروهای ضد بارداری (۲)	۸-۱۰	۹۵/۷/۲۸	چهارشنبه	۱۰
دکتر موسوی	اختلالات قاعدگی (۱)	۱۰-۱۲	۹۵/۸/۳	دوشنبه	۱۱
دکتر موسوی	اختلالات قاعدگی (۲) و سندروم تخمدان پلی کیستیک	۸-۱۰	۹۵/۸/۵	چهارشنبه	۱۲
دکتر سلطانی	اندومتريوزیز	۱۰-۱۲	۹۵/۸/۱۰	دوشنبه	۱۳
دکتر سلطانی	دارودرمانی عوارض یائسگی	۸-۱۰	۹۵/۸/۱۲	چهارشنبه	۱۴
	امتحان میان ترم (جلسات ۱-۱۴)		۹۵/۸/۱۵	شنبه	
دکتر فرسائی	دارودرمانی نازایی در زنان (۱)	۱۰-۱۲	۹۵/۸/۱۷	دوشنبه	۱۵
دکتر فرسائی	دارودرمانی نازایی در زنان (۲)	۸-۱۰	۹۵/۸/۱۹	چهارشنبه	۱۶
دکتر سلطانی	دارودرمانی بیماری‌های اورولوژیک مردان/ اختلالات جنسی	۱۰-۱۲	۹۵/۸/۲۴	دوشنبه	۱۷
دکتر سبزیبایی	Substance Abuse (1)	۸-۱۰	۹۵/۸/۲۶	چهارشنبه	۱۸
دکتر سبزیبایی	Substance Abuse (2)	۱۰-۱۲	۹۵/۹/۱	دوشنبه	۱۹
دکتر مقدس	اصول دارودرمانی در سالمندان	۸-۱۰	۹۴/۹/۳	چهارشنبه	۲۰
	تعطیل رسمی		۹۵/۹/۸	دوشنبه	
	تعطیل رسمی		۹۵/۹/۱۰	چهارشنبه	
دکتر سلطانی	بیماری‌های اتوایمیون/ لوپوس (SLE)/ سیستمیک فیبروزیس (CF)	۱۰-۱۲	۹۵/۹/۱۵	دوشنبه	۲۱
دکتر علامه	مالتیپل اسکلروزیز	۸-۱۰	۹۵/۹/۱۷	چهارشنبه	۲۲
دکتر موسوی	تعادل آب و الکترولیت‌های بدن	۱۰-۱۲	۹۵/۹/۲۲	دوشنبه	۲۳
دکتر علامه	واکسیناسیون و پروتوکل کشوری	۸-۱۰	۹۵/۹/۲۴	چهارشنبه	۲۴
دکتر علامه	بیماری‌های عفونی شایع در اطفال	۱۰-۱۲	۹۵/۹/۲۹	دوشنبه	۲۵
دکتر علامه	اختلالات متابولیک مادرزادی در اطفال	۸-۱۰	۹۵/۱۰/۱	چهارشنبه	۲۶
دکتر فرسائی	GVA	۱۰-۱۲	۹۵/۱۰/۶	دوشنبه	۲۷
دکتر موسوی	شوک	۸-۱۰	۹۵/۱۰/۸	چهارشنبه	۲۸
دکتر زرگرزاده	MI	۱۰-۱۲	۹۵/۱۰/۱۳	دوشنبه	۲۹
دکتر زرگرزاده	نارسایی احتقانی قلب	۸-۱۰	۹۵/۱۰/۱۵	چهارشنبه	۳۰
	امتحان پایان ترم				